

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Posílení sociálního postavení romských občanů v Evropě a jejich začleňování (dodatkové stanovisko)

(2013/C 11/05)

Zpravodaj: **pan TOPOLÁNSZKY**

Dne 17. ledna 2012 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 prováděcích předpisů, rozhodl vypracovat dodatkové stanovisko k tématu

Posílení sociálního postavení romských občanů v Evropě a jejich začleňování

(dodatkové stanovisko).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 23. října 2012.

Na 484. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 14. a 15. listopadu 2012 (jednání dne 14. listopadu 2012), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 127 hlasy pro, 1 hlas byl proti a 12 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV vítá s uspokojením a silnou nadějí opatření přijatá v poslední době Evropskou komisí, Evropským parlamentem, Radou, ostatními orgány EU a různými členskými státy ve prospěch sociálního začlenění a integrace evropských Romů, včetně rámcové strategie Evropské komise a přijetí vnitrostátních strategií integrace Romů.

1.2 EHSV současně upozorňuje na skutečnost, že „celkové toto úsilí nedokázalo rozhodujícím způsobem zabránit v diskriminaci, jíž trpí značná část Romů, ani zlepšit jejich kvalitu života a jejich životní příležitosti ...“.

1.3 EHSV již v roce 2011, v průzkumném stanovisku věnovaném této otázce ⁽¹⁾, vyjadřoval obavy ohledně přijetí vnitrostátních strategií integrace Romů občanskými a romskými organizacemi a přednesl několik návrhů.

1.4 Závěry studie, kterou si objednal EHSV a která byla provedena ve 27 členských státech, se shodují se závěry studií provedených Koalicí pro evropskou politiku určenou Romům (ERPC) a dalšími občanskými organizacemi: zřetelně ukazují nejen velký nedostatek informací a velmi rozsáhlou nespokojenost, ale též široce sdílenou frustraci a nedůvěru mluvčích romské komunity, občanských organizací a jejich představitelů. Ukazuje se, že vnitrostátní strategie integrace Romů neumožnily u této komunity potvrdit rostoucí očekávání a upřímnou naději, že strategie by mohla zásadní měrou přispět k citelnému zlepšení integrace Romů ve společnosti.

1.5 Prostředky a zdroje, jež jsou k dispozici pro plnění cílů vnitrostátních strategií integrace Romů, se nejeví jako dostatečné k tomu, aby neutralizovaly přetrvávající účinek diskriminace a vyloučení a jeho negativní dopady na kvalitu života a životních příležitostí romských občanů. Z tohoto důvodu EHSV upozorňuje na význam koordinování politik a plánování zdrojů přiměřených zamýšleným cílům.

1.6 EHSV je toho názoru, že plánování a provádění vnitrostátních strategií integrace Romů musí vycházet z nároků na zajištění dodržování lidských a základních práv.

1.7 EHSV trvá na tom, že je důležité považovat boj proti diskriminaci ve všech oblastech společenského života za prioritu.

1.8 EHSV zastává názor, že je nezbytné zobecnit pozitivní přístup k sociální situaci Romů a že pro provádění integračních politik je rozhodující, aby jednotlivci měli sílu a možnost nakládat s vlastním osudem a k tomu potřebné nástroje.

1.9 EHSV podporuje vytvoření sítě národních kontaktních bodů pro Romy s patřičnými pravomocemi, kterou předpokládá Evropská komise, a zdůrazňuje, že organizovaná občanská společnost – a zejména romské organizace a zástupci hájící zájmy tohoto společenství – musí být plně zapojena do celého procesu zavádění vnitrostátních strategií integrace Romů (příprava, provádění, monitorování a vyhodnocení).

1.10 Monitorování a vyhodnocení vnitrostátních strategií integrace Romů musí být dlouhodobě posíleny na základě vědeckých argumentů a za využití nezávislých hodnotitelů. Je důležité zavést systém umožňující tyto procesy financovat.

⁽¹⁾ Stanovisko EHSV ze dne 16. června 2011 k tématu Posílení sociálního postavení romských občanů v Evropě a jejich začleňování, Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 16–21.

2. Souvislosti

2.1 V dubnu 2011 přijala Evropská komise velmi důležitý strategický dokument s názvem Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020⁽²⁾. Poprvé v historii EU a v úzkém sepejetí s hlavními body strategie Evropa 2020, na základě ustanovení Listiny základních práv EU a závěrů vademeka Deset společných základních zásad pro začlenění Romů⁽³⁾, stanovuje toto sdělení hlavní strategické cíle. Seskupuje politické výzvy do čtyř oblastí, jimiž jsou: přístup ke vzdělání, práci, zdravotní péči a bydlení. Sdělení dále klade mimořádný důraz na spolupráci s organizacemi občanské společnosti a romskými organizacemi. Vyslovuje se pro vytvoření a uplatnění spolehlivého mechanismu pro monitorování a vyhodnocení a současně žádá členské státy o přípravu, přijetí a zaslání vnitrostátních strategických dokumentů Evropské komisi do konce roku 2012.

2.2 Rada ve svých závěrech⁽⁴⁾ podporuje body, které ve svém sdělení zdůraznila Evropská komise⁽⁵⁾, a uvádí:

„(Rada vítá) sdělení Komise (...) a vybízí [členské státy] ke **stanovení dosažitelných vnitrostátních cílů** (...), jakož i k zavedení mechanismu monitorování a k zajištění lepší dostupnosti stávajících finančních prostředků EU pro projekty v oblasti začleňování Romů“ a zdůrazňuje, že je nezbytné:

— „[aby členské státy] vhodným způsobem monitorovaly a vyhodnocovaly dopad strategií (začleňování Romů) nebo integrovaných souborů opatření ...“ (odstavec 23);

— „[aby Komise a členské státy] podporovaly lepší zapojení občanské společnosti a všech dalších zainteresovaných stran“ (odstavec 41).

3. EHSV zveřejnil dne 16. června 2011 **průzkumné stanovisko** k tématu Posílení sociálního postavení romských občanů v Evropě a jejich začleňování⁽⁶⁾. Hlavní závěry stanoviska jsou:

⁽²⁾ COM(2011) 173 final.

⁽³⁾ Deset společných základních zásad pro začleňování Romů bylo představeno na 1. schůzi platformy dne 24. dubna 2009. Zdůrazňujeme zejména následující zásady: „jednoznačné, ale ne výlučné zaměření“, „mezikulturní přístup“ a „usilování o začlenění Romů do většinové společnosti“.

⁽⁴⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lisa/122100.pdf

⁽⁵⁾ Závěry Rady o rámci EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 248, 25.8.2011, s. 16–21.

3.1 EHSV vítá s uspokojením a silnou nadějí opatření přijatá Evropským parlamentem, Evropskou komisí, Evropskou radou, ostatními orgány EU a různými členskými státy ve prospěch sociálního začlenění a integrace evropských Romů i úsilí, které bylo poslední dobou ještě zvýšeno.

3.1.1 Mimoto upozorňuje na skutečnost, že „celkově toto úsilí nedokázalo rozhodujícím způsobem zabránit v diskriminaci, jíž trpí značná část Romů, ani zlepšit jejich kvalitu života a jejich životní příležitosti a že jejich situace se v určitých ohledech ještě více zhoršila“.

3.1.2 Upozorňuje tedy na potřebu zavést integrovanou, koordinovanou a vnitřně soudržnou celoevropskou strategii a rozhodný a systémový akční program na úrovni členských států, a to ve všech politikách, jež by dotýčným jednotlivcům a jejich společenstvím mohly vrátit pravomoci a možnost rozhodovat o vlastním osudu (posílení autonomie).

3.1.3 Domnívá se, že „následující body by mohly být členskými státem navrženy jakožto tři pilíře politiky začleňování Romů, která by jednoznačně, ale nikoli výlučně odrážela strategické osy pro jejich řešení. Tyto pilíře by měly být uplatňované koordinovaně“:

a) „politika začleňování bez rasové a etnické diskriminace“ – eliminace soustředění extrémní chudoby a bída;

b) politika na podporu zlepšení postavení těch, kteří se považují za členy jakékoli romské komunity, a zdůraznění sociálního začlenění, kterého dosáhli;

c) „obecná protirasistická politika a publicita“.

3.2 Zdůrazňuje, že je klíčové, aby „zástupci a členové romských komunit byli aktivně zapojeni do procesu plánování a provádění na každé úrovni (EU, vnitrostátní, regionální a místní)“.

3.3 EHSV si přeje „podílet se na monitorování a hodnocení těchto politik na základě mandátu občanské společnosti, kterým disponuje, a přitom vychází ze skutečných vazeb, jež ho spojují s organizacemi občanské společnosti členských států. Má v úmyslu začlenit se do jednání mezi orgány EU a organizovanou občanskou společností a podílet se jakožto aktivní partner na evropské platformě pro začleňování Romů a stejně tak na dalších formách strukturovaného dialogu“.

4. Studie a průzkumy

4.1 Vzhledem k výše uvedenému se toto stanovisko snaží o shromáždění poznatků, zkušeností a názorů týkajících se rámcové strategie a vnitrostátních strategií integrace Romů, jež byly od jisté doby nasbírány bezprostředními pozorovateli, odpovědnými útvary Evropské komise, romskými sdruženími, organizacemi občanské společnosti, jež hájí zájmy romské komunity, nátlakovými skupinami či jinými hnutími. Není pochyb o tom, že výsledek tohoto postupu značně ovlivní naděje na uskutečnění cílů stanovených v rámcové strategii na úrovni členských států. Z těchto různých analýz můžeme uvést:

- různé dokumenty Evropské komise o procesu přípravy vnitrostátních strategií a jejich obsahu;
- dokumenty o aktivitách souvisejících se zapojením-pozorováním a šířením informací OSI, zejména v nových členských zemích ⁽⁷⁾;
- dotazníky Koalice pro evropskou politiku určenou Romům (ERPC);
- zprávy o obsahu strategií a procesu jejich přípravy sestavené organizacemi občanské společnosti působícími v otázkách, jež souvisejí s Romy, jako jsou ERIO (Evropské romské informační středisko) či Centrum Amalipe;
- výsledky on-line dotazníků týkajících se 27 členských států, jež připravil EHSV.

4.2 Evropská komise přistoupila ke zběžnému vyhodnocení vnitrostátních strategií, které jí byly zaslány ⁽⁸⁾. Celkově EHSV sdílí jejich obezřetnou kritiku ⁽⁹⁾ v souvislosti s tím, co tyto strategie stanovují, a to zejména názor, že by bylo třeba více zapojit místní územně správní orgány, ještě o mnoho těsněji spolupracovat s občanskou společností, naplánovat finanční zdroje, které by více odpovídaly významu úkolů a cílů, již dříve připravit monitorování politik a jejich náležitě vyhodnocení a zesílit boj proti diskriminačním jevům.

4.3 Koalice pro evropskou politiku určenou Romům (ERPC) zahájila prakticky ve stejnou dobu, kdy byl spuštěn projekt

⁽⁷⁾ *Review of EU Framework NRIS* (Přezkum rámce EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů), OSI, 2012, <http://www.soros.org/sites/default/files/roma-integration-strategies-20120221.pdf>.

⁽⁸⁾ *Vnitrostátní strategie integrace Romů – první krok při provádění rámce EU* (COM(2012) 226) a SWD(2012) 133, 21. května 2012.

⁽⁹⁾ „... členské státy se snaží vypracovat globální přístup k integraci Romů. Ale na vnitrostátní úrovni zbývá ještě mnoho práce. Odpovědnost za sociální a hospodářské začlenění Romů náleží nejprve a především členským státům, jež by měly zdvojnásobit snahy o to, aby ji převzaly přijetím konkrétnějších opatření a stanovením jasných cílů, jejichž výsledky jsou měřitelné, a jasným stanovením financování na vnitrostátní úrovni a přijetím spolehlivého vnitrostátního systému pro monitorování a vyhodnocení.“

dotazníku na žádost EHSV, průzkum založený na podobné metodice s otázkami stejného typu. Výsledky byly zveřejněny společně s hodnocením vnitrostátních strategií integrace Romů v jedné společné studii ⁽¹⁰⁾.

4.3.1 Opírajíc se rovněž o možnosti, jež skýtá její vlastní síť, ERPC obdržela 90 využitelných odpovědí (z nichž 78 pocházelo z členských států) na dotazníky, jež rozeslala širokému spektru romských organizací či organizací hájících zájmy této komunity. Souhrnně vzato, třebaže v různých zemích v různé míře, respondenti dosvědčují slabou účast na procesu přípravy strategií a omezený účinek této účasti, pokud k ní dojde. Tato slabá míra zapojení i dopadu by mohla souviset podle ERPC s tím, že ve většině členských států je jak proces přípravy strategií, tak zveřejnění výsledků omezené a vyznačují se nedostatečnou transparentností ⁽¹¹⁾.

4.3.2 K podpoře širšího a účinnějšího zapojení občanské společnosti ERPC doporučuje zavést na všech úrovních kulturu trvalého dialogu přesahujícího pouhou povinnost konzultace, vytvořit odpovídající mechanismy účasti, zajistit vysokou míru transparentnosti vládních opatření a dbát na pravidelnou zpětnou vazbu ve vztahu k přijatým rozhodnutím. Ve svých závěrech připomíná, že „vnitrostátní strategie integrace Romů ukazují, že existují jasné rozdíly vyvolávající obavy, pokud jde o politickou vůli k řešení diskriminace a předsudků, jimž Romové čelí, a ke změně vnitrostátních politik tak, aby byli Romové více zapojeni do kolektivních oblastí společnosti“.

4.4 Výsledky on-line dotazníku vypracovaného pro EHSV ⁽¹²⁾

4.4.1 On-line dotazník, který obsahoval otázky utříděné do uzavřených kategorií, byl výzkumníky zaslán přibližně 2 000 subjektům – organizacím občanské společnosti a aktivistům v oblasti romské problematiky ⁽¹³⁾. Stejně jako při šetření ERPC byla návratnost dotazníků mimořádně nízká ⁽¹⁴⁾.

4.4.2 Pokud se týká obsahu strategií EU a vnitrostátních strategií, míra spokojenosti vyjádřená hodnocením 14 odlišných analytických hledisek ⁽¹⁵⁾ jedním až pěti body byla v průměru

⁽¹⁰⁾ *Analysis of National Roma Integration Strategies* (Analýza vnitrostátních strategií integrace Romů), Koalice pro evropskou politiku určenou Romům, březen 2012.

⁽¹¹⁾ „(...) výrazná většina respondentů napříč členskými státy popisuje proces přípravy vnitrostátních strategií integrace Romů jako málo transparentní. Ve většině případů je zapojení zúčastněných stran, a zejména Romů stále nejasné, pokud se týká provádění vnitrostátních strategií integrace.“

⁽¹²⁾ Studie zaměřená na účast a aktivity romských a nevládních organizací, pokud jde o rozvoj a schvalování vnitrostátních strategií integrace Romů. Kontra Ltd., Budapešť 2012. Rukopis.

⁽¹³⁾ Žádosti rozeslané přibližně na 800 adres byly díky „nabalovacímu efektu“ doručeny přibližně na 2 000 adres. Výzkumníci žádali o názor těchto organizací třikrát.

⁽¹⁴⁾ V obou případech se vrátilo celkem 78 dotazníků. Ze všech členských států nějaké odpovědi přišly, ale vzhledem k celkovému počtu odpovědí lze zaznamenat relativně vysoké rozdíly mezi jednotlivými členskými státy. Ukazuje se jistý trend, podle něž více respondentů pochází ze zemí, které čítají vyšší počet romských obyvatel.

⁽¹⁵⁾ Analytická hlediska se věnovala jednak spokojenosti s obsahem stěžejních oblastí strategií, jednak spokojenosti s transparentností procesu přípravy strategie a různých možností zapojení.

vyčíslena na méně než 2 body ⁽¹⁶⁾. Pro většinu respondentů tedy vnitrostátní strategie integrace Romů dosud neznamenají ani úspěch ani přesvědčující politickou vůli. Tento silně negativní názor by velmi pravděpodobně mohl vysvětlovat velmi nízký počet respondentů.

4.4.3 Celkově tento průzkum odráží kromě velkého nedostatku informací a široké nespokojenosti jistou frustraci a nedůvěru u řady mluvčích romských komunit a organizací občanské společnosti a jejich představitelů; vnitrostátní strategie integrace Romů nedokázaly v tomto společenství utvrdit rostoucí očekávání a upřímnou naději, že by strategie mohla výrazně zlepšit jejich začlenění do společnosti. Nízký počet respondentů i nízká spokojenost rovněž naznačují, že navzdory vyhlášeným úmyslům nebyly organizace představující zainteresované strany dostatečně zapojeny do strategického plánování, nevznikly základní mechanismy účasti, případně že probíhající procesy nedokázaly rozhodným způsobem vzbudit důvěru představitelů dotčených osob, a to z důvodu jejich často dlouholetých zkušeností s diskriminací či segregací.

4.4.4 Výsledky těchto výzkumů potvrzují a výrazně podporují doporučení průzkumného stanoviska EHSV posílit zapojení občanské společnosti.

5. Obecná hlediska

5.1 V posledních letech vyvinuly orgány a instituce Evropské unie značné úsilí zaměřené na lepší začlenění Romů do společnosti a zmírnění vyloučení a časté extrémní chudoby, jimž musí mnohdy čelit, aby Romové byli politicky, ekonomicky i sociálně integrováni do společnosti jako plnohodnotní evropští i vnitrostátní občané a aby se těšili všem svým právům, a v tomto směru přinesly i jisté oběti.

5.2 Veškeré úsilí v tomto směru však dosud přineslo v nejlepším případě pouze skromné výsledky. Vypadá to, že rozbor vnitrostátních strategií integrace Romů shodně naznačují, že jde o naprosto nezbytný, avšak úplně nedostatečný proces, přičemž se však dotčeným osobám na jedné straně nedostává informací a procesu do značné míry nedůvěřují a na druhé straně jsou značně nespokojené s cíli těchto strategií a nadějemi na jejich naplnění. Právě proto by mělo být přijetí strategických programů považováno za začátek procesu začleňování, a ne za jeho výsledek.

5.3 Celkově doporučujeme postupovat tak, aby byly jak na úrovni členských států (a to i v jejich rámci, na regionální i místní úrovni), tak na úrovni EU zavedeny institucionální mechanismy postavené na výrazném souhlasu se zásadami a silném politickém konsensu, které by – za účelem integrace Romů – byly začleněny a zapracovány do politik, jež by byly transparentní, založené na průkazných údajích a racionálně a předvídatelně by vedly ke kžitému účinku, jež by byly vybaveny předvídatelným systémem fungování a jež by zaručily široké zapojení společnosti, zejména Romů, a zohlednění podpůrných sociálních faktorů.

5.4 Je třeba zohlednit, že ačkoli většina strategií určuje odpovídající cíle, nástroje a zdroje, jež jsou k dispozici pro naplnění těchto cílů, nezdají se dostatečně silné k tomu, aby vyvážily soustavný negativní dopad diskriminace a vyloučení na životy a příležitosti dotčených. To se ukazuje jako obzvláště pravdivé v období hospodářské a sociální krize, neboť ta má negativní vliv hlavně na nejzranitelnější sociální skupiny – to je sice samozřejmé, ovšem výzkumy to rovněž prokazují. V těchto skupinách je vyloučení tak silné, že kvalita života a sociální příležitosti neexistují a už ani vůbec nic neznamenají.

5.5 Politická doporučení

5.5.1 Je zde velké nebezpečí, že pozitivní atmosféra, která vládne v EU v souvislosti s otázkami týkajícími se Romů, zůstane bez využití a nahradí ji nový neúspěch se závažnými důsledky. Právě proto se EHSV domnívá, že je zvláště důležité, aby veřejné politiky byly neustále provázeny monitorováním a přezkumem z hlediska vnitrostátních strategií integrace Romů, aby jejich případné negativní, či dokonce nepříznivé dopady nepřevážily nad zamýšlenými kladnými přínosy strategií. Je třeba zavést účinné mechanismy pro koordinaci a úpravu politik.

5.5.2 Projednávání vnitrostátních strategií integrace Romů ukazuje, že existují rozdíly vyvolávající obavy mezi uváženou politickou vůlí skoncovat s diskriminacemi a sociálním vyloučením Romů na straně jedné a účinností nástrojů, zdrojů a mechanismů daných k dispozici na straně druhé. EHSV doporučuje jednat rozhodněji než dříve proti využívání tohoto tématu k politickým účelům.

5.6 Veřejná politika boje proti diskriminaci a její publicita

5.6.1 EHSV se domnívá, že je nezbytné, aby vize vnitrostátních politik integrace Romů byla vždy založena na nárocích, což by mělo zajistit, že občané členských zemí budou moci plně užívat stejných základních práv zaručených evropskými právními předpisy a dále mezinárodními smlouvami a úmluvami o lidských právech.

5.6.2 Boj proti diskriminaci ve všech oblastech společenského života je třeba považovat za prioritu. EHSV je toho názoru, že politiky EU a členských zemí v otázce boje proti diskriminaci by měly ještě lépe umožnit odhalování případů diskriminace a postihy v souladu s evropskými právními tradicemi.

5.6.3 Je nezbytné hájit lidská práva romských migrantů a umožnit, aby tato práva byla plně uplatňována. Za tím účelem je třeba do nich zařadit právo na vzdělání a právo na zdravotní péči odpovídající úrovni. Namísto politiky vyhošťování by v rámci možností bylo třeba provádět vyváženější politiku s cílem začlenit migrující Romů pocházející z členských zemí Unie (evropské občany).

⁽¹⁶⁾ V různých otázkách průměrné ohodnocení dosahuje 1,6 až 2,7 bodu.

5.6.4 Zvláštní úsilí je třeba věnovat tomu, aby se dosáhlo toho, že začlenění Romů do sdělovacích prostředků, vzdělávacího světa a ostatních oblastí veřejného života bude běžným postupem. Je třeba zahájit programy, jež by seznamovaly s romskou historií a kulturou a současně by upozorňovaly na potíže Romů, kteří jsou diskriminováni a vyloučeni. Je důležité, aby se sami Romové podíleli na tomto procesu zvyšování povědomí společnosti.

5.6.5 V rámci vnitřně soudržného postupu je třeba odhalovat všechny případy rasismu a xenofobie a případně je i soudně stíhat. V tomto ohledu osoby, které významně ovlivňují veřejné mínění, zejména politická a mediální elita, nesou zcela zvláštní odpovědnost.

5.6.6 Je třeba vystříhat se kriminalizace Romů jako etnické skupiny a dále projevů, které je spojují s negativními společenskými jevy (trestná činnost, jednání neodpovídající obecným společenským normám atp.). Rovněž je nutné zajistit, aby takové projevy zmizely. Je třeba dbát na to, aby se tak stalo zejména v systému trestního soudnictví a ve sdělovacích prostředcích.

5.6.7 EHSV potvrzuje, že je třeba celkově rozšířit pozitivní přístup k sociální situaci Romů. Doporučuje, aby se instituce EU a jejich sítě snažily neukazovat Romy a jejich společenství výlučně v problematickém sociálním rámci a jako ty, kdo přinášejí problémy, ale spíše aby dělaly v Evropě reklamu romským společenstvím a jednotlivcům, kteří mají úspěch, představují vzor pro vzestup Romů a jejich začlenění do společnosti a kteří se hlásí k tomu, že jsou Romové.

5.6.8 Provádění politik začleňování předpokládá existenci jednoho rozhodujícího faktoru: aby jednotlivci měli sílu, nástroje a schopnost utvářet svůj vlastní život. Politika jako celek i ve svých specializovaných součástech musí přispět k tomu, aby dotyční mohli rozhodovat – v rámcich stanovených právním státem – o vlastním osudu a aby většina společnosti byla schopná to akceptovat díky sdíleným zájmům.

5.7 Zapojení

5.7.1 EHSV zdůrazňuje, že občanská společnost nesmí být pasivní ozdobou procesu vnitrostátních strategií integrace Romů, ale musí být jeho aktivním činitelem.

5.7.2 Souhlasí se zavedením sítě romských vnitrostátních kontaktních bodů, jež předpokládá Evropská komise, ale zdůrazňuje, že to má smysl, pouze pokud budou mít náležitě přiměřené výsady a zdroje, zvláště finanční. Každopádně jejich činnost musí mít podobu úzké a institucionalizované spolupráce s organizacemi občanské společnosti.

5.7.3 Bylo by vhodné zapojit do hodnocení strategických programů evropskou platformu pro začleňování Romů. K tomu je však třeba posílit její fungování.

5.7.4 Organizovaná občanská společnost včetně romských organizací a zájmových skupin se musí zapojit do všech složek procesu vnitrostátních strategií integrace Romů (plánování, provádění, monitorování a vyhodnocení), a to nejen na vnitrostátní, ale i na regionální a místní úrovni. Tento přístup se musí použít ve všech fázích procesu rozhodování a je třeba stanovit jeho provozní postupy, místa pro dosažení dohody, postupy zaručující transparentnost, nástroje a zdroje.

5.7.5 EHSV zdůrazňuje, že je třeba zavést politiku, jež usnadní zapojení do společnosti občanům, kteří se považují za příslušníky té či oné romské komunity a která by zhodnotila jejich společenskou integrovanost. K tomuto účelu je rovněž třeba zřídit podpůrný nástroj.

5.8 Monitorování a hodnocení

5.8.1 Vzhledem k tomu, že s monitorováním a hodnocením se obecně v rámci vnitrostátních strategií integrace Romů členských států nepočítá nebo představují pouze jejich nedostatečně propracovanou složku, EHSV žádá, aby každý členský stát doplnil v tomto ohledu svůj program a určil odpovědné organizační subjekty a institucionální postupy, ukazatele související s těmito cíli, metodu hodnocení, informační zdroje atd.

5.8.2 Vnitrostátní strategie integrace Romů musí být rovněž přezkoumány a musí být podrobeny souvislému monitorování, aby bylo možné zjistit, zda v pěti hlavních oblastech působení rámcové strategie stanovují globální a vnitřně soudržné politiky, zda doplňují stávající nedostatečné rámce a zda v tomto ohledu zaručují náležité akční programy, jakož i související finanční nástroje.

5.8.3 Členské státy musí zajistit, aby vnitrostátní strategie integrace Romů byly v souladu s vnitrostátními, regionálními i místními politikami rozvoje a aby bylo možné přibrzdit či vyvážit nežádoucí účinky těchto politik na cíle vnitrostátních strategií integrace Romů.

5.8.4 EHSV doporučuje, aby Evropská komise zřídila v každém členském státě síť nezávislých expertů, kteří by vypracovali odůvodněné hodnocení vnitrostátních strategií integrace Romů. Dále požaduje, aby členské státy vyčlenily zdroje, a to i v provozních programech, na monitorování společenstvím a (nezávislé) hodnocení organizacemi občanské společnosti. Je naprosto nezbytné začlenit do financování programů složku „monitorování a hodnocení“.

5.8.5 EHSV doporučuje, aby odborníci z národních statistických úřadů pod koordinací Eurostatu vypracovali ukazatele nezbytné k monitorování založenému na průkazných prvcích strategií věnovaných Romům, jakož i jednotnou statistickou metodu pro definování ukazatelů.

5.9 Zdroje

5.9.1 EHSV zdůrazňuje, že je třeba naplánovat zdroje, které budou odpovídat cílům přijatým v politických dokumentech a které budou pocházet z odlišných rozpočtových položek.

5.9.2 Krize se dotýká především nejzranitelnějších. K dosažení cílů strategie Evropa 2020 bude možná třeba provést úpravy jak v politice související se zdroji, tak z hlediska přizpůsobení priorit vývoji situace. O těchto úpravách však musí být rozhodnuto transparentně a v rámci takového rozhodovacího postupu, který zaručí konsensus s představiteli zainteresovaných osob.

V Bruselu dne 14. listopadu 2012.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Staffan NILSSON
